

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobkyně: **METALVIS, s.r.o.**, se sídlem Areál ZD 61, Babice, zast. Mgr. Janem Drozdem, advokátem se sídlem třída Tomáše Bati 3067, Zlín, proti žalovanému: **Generální ředitelství cel**, se sídlem Budějovická 1387/7, Praha 4, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 5. 2015, č. j. 29350-3/2015-900000-304.4, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 6. 1. 2017, č. j. 62 Af 82/2015 - 37,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Podanou kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), kterým byla výrokem I. podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) zamítnuta její žaloba proti shora označenému rozhodnutí žalovaného a výrokem II. bylo rozhodnuto o nákladech řízení tak, že stěžovatelka právo na náhradu nemá a žalovanému se náhrada nepřiznává. Rozhodnutím žalovaného bylo zamítnuto odvolání stěžovatelky a potvrzeno rozhodnutí Celního úřadu pro Zlínský kraj (dále jen „celní úřad“) ze dne 10. 10. 2014, č. j. 1770-164/2014-640000-51 (dále jen „dodatečný platební výměr“).

[2] Dodatečným platebním výměrem bylo stěžovatelce podle § 264 zákona č. 13/1993 Sb., celního zákona, ve znění účinném pro projednávanou věc (dále jen „celní zákon“), ve spojení s čl. 78 odst. 3, čl. 201 odst. 3, čl. 220 odst. 1 a čl. 221 odst. 1 nařízení

Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství, ve znění účinném pro projednávanou věc (dále jen „celní kodex“), a na základě čl. 1 nařízení Rady (ES) č. 91/2009 ze dne 26. ledna 2009 o uložení konečného antidumpingového cla na dovoz některých spojovacích prostředků ze železa nebo oceli pocházejících z Čínské lidové republiky (dále jen „nařízení č. 91/2009“) doměřeno antidumpingové clo ve výši 563 009 Kč z důvodu nepreferenčního původu zboží a bylo jí uloženo uhradit penále z doměřené částky v celkové výši 112 602 Kč.

[3] K doměření antidumpingového cla bylo přistoupeno na základě výsledků kontroly po propuštění zboží zahájené podle čl. 78 celního kodexu a § 127 celního zákona. Touto kontrolou bylo podle správních orgánů prokázáno, že stěžovatelkou dovezené zboží, deklarované v kontrolovaném rozhodnutí o propuštění, bylo sice dovezeno z Tchaj-wanu, ale ve smyslu článků 22 a 23 celního kodexu pochází z Čínské lidové republiky. Jako důkazní prostředek celní úřad použil zejména zprávu Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) ze dne 9. 7. 2014, č. OF/2011/0978/B1, Thor (2014) 19006 (dále jen „zpráva OLAF“), která rekapituluje vyšetřování OLAF ohledně podvodů s dovozy železných nebo ocelových spojovacích prvků z Tchaj-wanu, údajně tchajwanského původu, ve skutečnosti však čínského původu, a to včetně jejích příloh [především zprávy AM 2012/010(2014) S1].

[4] Krajský soud se zabýval zejména otázkou, zda byla zpráva OLAF (včetně příloh) dostatečným podkladem pro závěr, že zboží pochází z Čínské lidové republiky. Uvedl k tomu, že podle čl. 9 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 ze dne 25. května 1999 o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) je zpráva OLAF důkazem přípustným v řízení o dodatečném zaúčtování cla vedeném se stěžovatelkou. Vzhledem k tomu, že zpráva použitá v nynější věci obsahuje dostatečně konkrétní informace pro identifikaci jednotlivých zásilek zboží a umožňuje spárování transferu čínského zboží přes Tchaj-wan s dovozy do Evropské unie, bylo ji možné bez dalšího použít jako důkaz a nebylo nutné vyčkávat konečné zprávy o vyšetřování. Odkázal také na související judikaturu Nejvyššího správního soudu.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření ke kasační stížnosti

[5] Stěžovatelka napadla rozsudek krajského soudu v celém rozsahu kasační stížností, jejíž důvody podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[6] Namítá, že neměla povědomí o pořizování zboží z Čínské lidové republiky jejím dodavatelem a že po ní nelze spravedlivě požadovat, aby investigativně zjišťovala, jakým způsobem fungují odběratelsko-dodavatelské vztahy jejího smluvního partnera na opačné straně zeměkoule. Zdůrazňuje také, že výše uložené „sankce“ mnohonásobně přesahuje výhodu, která měla být nesprávnou deklarací původu zboží získána.

[7] Dále uvádí, že nařízení č. 91/2009 bylo od počátku (tedy od jeho vydání) neplatné. Upozorňuje, že konečné antidumpingové clo (nikoli samotné nařízení č. 91/2009 – poznámka NSS) bylo zrušeno prováděcím nařízením Komise (EU) č. 2016/278 ze dne 26. února 2016 o zrušení konečného antidumpingového cla uloženého na dovoz některých spojovacích prostředků ze železa nebo oceli pocházejících z Čínské lidové republiky, rozšířeného na dovoz některých spojovacích prostředků ze železa nebo oceli zasílaných z Malajsie bez ohledu na to, zda je u nich deklarován původ z Malajsie (dále jen „nařízení č.

2016/278“), z toho důvodu, že uvalení konečného antidumpingového cla bylo podle závěrů zprávy Odvolacího orgánu Světové obchodní organizace (WTO) *European Communities – Definitive Anti-Dumping Measures on Certain Iron or Steel Fasteners from China* ze dne 18. 1. 2016, č. WT/DS397/AB/R (dále jen „zpráva odvolacího orgánu“) v rozporu s čl. 2.4, 2.4.2, 4.1, 3.1, 6.1.2, 6.4, 6.2, 6.5 a 6.5.1 Dohody o provádění čl. VI Všeobecné dohody o clech a obchodu z roku 1994 (dále jen „antidumpingová dohoda“). Zpráva odvolacího orgánu byla dne 28. 7. 2011 přijata Orgánem Světové obchodní organizace (WTO) pro řešení sporů (dále jen „orgán pro řešení sporů“).

[8] Jelikož nařízení č. 91/2009 bylo vydáno na základě nařízení Rady (ES) č. 384/96 ze dne 22. prosince 1995 o ochraně před dumpingovými dovozy ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství (dále jen „základní nařízení 1“), později nahrazeného nařízením Rady (ES) č. 1225/2009 ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství (dále jen „základní nařízení 2“), a vzhledem k tomu, že základní nařízení 1 a 2 byla vydána též s cílem recepce závazků plynoucích Evropskému společenství (resp. Evropské unii) z antidumpingové dohody a z čl. VI Všeobecné dohody o clech a obchodu z roku 1994 (dále jen „GATT“), domnívá se, že závěry zprávy odvolacího orgánu, která byla přijata orgánem pro řešení sporů, nepřímo značí i rozpor nařízení č. 91/2009 se základními nařízeními 1 a 2.

[9] Ačkoli Evropská komise nakonec v reakci na zprávu odvolacího orgánu přistoupila ke zrušení konečného antidumpingového cla, učinila tak pouze s účinky *ex nunc*. Stěžovatelka má oproti tomu za to, že důvody pro zrušení cla byly dány již od počátku, což má vyplývat ze samotné zprávy odvolacího orgánu. Skutečnost, že Komise přistoupila ke zrušení cla toliko s účinky *ex nunc,* nemá vliv na to, že nařízení č. 91/2009 bylo po celou dobu své účinnosti v rozporu se shora uvedenými ustanoveními antidumpingové dohody, stejně jako se základními nařízeními 1 a 2. Bylo tedy od počátku neplatné. Jelikož se krajský soud nezabýval otázkou platnosti nařízení č. 91/2009, je napadený rozsudek nepřezkoumatelný.

[10] Krajský soud nadto postavil své rozhodnutí výlučně na neúplných a spekulativních zprávách OLAF. Pokud jde o přílohy zpráv OLAF, může být jejich obsah velmi jednoduše pozměněn, neboť formát souboru je snadno upravitelný. Na jejich základě nemohl být skutkový stav řádně zjištěn. Krajský soud a správní orgány tedy zcela rezignovaly na své povinnosti při provádění dokazování.

[11] Žalovaný navrhuje kasační stížnost zamítnout. Zdůrazňuje, že každý, kdo podá celní prohlášení na propuštění zboží dovezeného na území Evropské unie do režimu volného oběhu, nese podle čl. 199 nařízení Komise (EHS) č. 2454/93 ze dne 2. července 1993, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství, objektivní odpovědnost za správnost údajů, které uvedl v celním prohlášení, a za pravdivost předložených dokladů. Tvrzení stěžovatelky o tom, že nevěděla a nemohla vědět o tom, že zboží není původem z Tchaj-wanu, je proto pro účely doměření antidumpingového cla irelevantní.

[12] Dále uvádí, že si je vědom zrušení konečného antidumpingového cla uloženého na dovoz některých spojovacích prostředků ze železa nebo oceli pocházejících z Čínské lidové republiky, zdůrazňuje však, že akty unijních orgánů jsou nadány presumpcí

platnosti a vyvolávají tedy účinky tak dlouho, dokud nejsou vzaty zpět, zrušeny v rámci žaloby na neplatnost nebo prohlášeny za neplatné v návaznosti na žádost o rozhodnutí o předběžné otázce nebo na námitku protiprávnosti. Nařízení č. 2016/278, kterým bylo antidumpingové clo zrušeno, nabylo účinnosti dne 28. 2. 2016 a nezakládá právo na vrácení cla vybraného před tímto datem. Krajský soud se nemusel touto otázkou zabývat výslovně, neboť na ni stěžovatelka v řízení před krajským soudem neupozornila.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[13] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatelka je zastoupena advokátem v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. Poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[14] Nejprve se věnoval námitce nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku pro nedostatek důvodů, jež je spatřována v tom, že se krajský soud v napadeném rozsudku nevyjádřil k otázce platnosti nařízení č. 91/2009.

[15] Nejvyšší správní soud konstantně vychází z toho, že soud je povinen učinit si úsudek o tom, zda je pramen právní normy, kterou chce na věc použít, součástí právního řádu; tento závěr vyplývá ze zásady *iura novit curia* (soud zná právo). Ve vztahu k aktům přijatým orgány Evropské unie to znamená, že vyvstane-li v řízení otázka platnosti takového aktu a považuje-li soud za nezbytné, aby tato otázka byla pro účely vynesení jeho rozsudku zodpovězena, může požádat Soudní dvůr EU o rozhodnutí o této otázce postupem podle čl. 267 pododstavce 1 a 2 Smlouvy o fungování Evropské unie.

[16] Popsaná povinnost se nicméně ve většině případů realizuje jako myšlenková operace; soud není povinen u každé aplikované právní normy zvlášť výslovně uvádět, že je součástí právního řádu a že ji tedy aplikovat lze. V případě, kdy soud určitý právní předpis aplikoval, je nutné mít za to, že shledal, že takový právní předpis může být pramenem práva, přičemž není nezbytné, aby se o tom v rozsudku výslovně zmínil, ledaže by tato otázka byla mezi stranami sporná nebo by ji soud samotný spornou shledal (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 28. 7. 2009, č. j. 8 Afs 51/2007 - 87, č. 1926/2009 Sb. NSS).

[17] V projednávané věci krajský soud neshledal otázku platnosti nařízení č. 91/2009 spornou, neboť se o ní nezmínil. Vyjadřovat se k ní nemusel ani s ohledem na obsah žalobních námitek, respektive vyjádření žalovaného, jelikož na ni žádný z účastníků v řízení před krajským soudem neupozornil. Nevyslovení se k této otázce tedy nezpůsobuje vadu napadeného rozsudku, rozsudek je přezkoumatelný a je třeba vycházet z toho, že podle krajského soudu je nařízení č. 91/2009 platné.

[18] K otázce platnosti nařízení č. 91/2009 následně přistoupil Nejvyšší správní soud. Učinil tak bez ohledu na to, že stěžovatelka svoji související argumentaci uplatnila poprvé až v řízení o kasační stížnosti, což je obecně důvodem nepřípustnosti námitky podle § 104 odst. 4 s. ř. s. Jedná se totiž o problematiku, kterou soudy posuzují z úřední povinnosti,

tedy bez ohledu na to, zda ji účastník výslovně zmíní, přičemž uplatnění námitky má význam z hlediska povinnosti soudu vyjádřit se k ní v odůvodnění rozhodnutí.

[19] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že stěžovatelka svůj názor o neplatnosti nařízení č. 91/2009 staví na logickém argumentu: bylo-li konečné antidumpingové clo shledáno rozporným s výše citovanými ustanoveními antidumpingové dohody (jak plyne ze zprávy odvolacího orgánu, stejně jako z odůvodnění nařízení č. 2016/278), pak bylo jeho zavedení od počátku v rozporu s mezinárodními závazky Evropské unie a tedy neplatné. S ohledem na to zvažoval, zda ohledně jeho platnosti položit předběžnou otázku Soudnímu dvoru EU. Neučinil tak, jelikož dne 21. 8. 2017 byla v Úředním věstníku Evropské unie zveřejněna informace o tom, že italský soud, Commissione tributaria di primo grado di Bolzano, předložil obdobnou předběžnou otázku. Řízení o kasační stížnosti proto podle § 48 odst. 2 písm. c) s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., přerušil usnesením ze dne 18. 1. 2018, č. j. 9 Afs 25/2017 - 39, s tím, že v něm bude pokračováno po rozhodnutí Soudního dvora EU. O pokračování v řízení bylo rozhodnuto usnesením ze dne 13. 11. 2018, č. j. 9 Afs 25/2017 - 42.

[20] Námitka neplatnosti nařízení č. 91/2009 není důvodná.

[21] Soudní dvůr EU o položené předběžné otázce rozhodl rozsudkem ze dne 18. 10. 2018 ve věci *Rotho Blaas Srl v. Agenzia delle Dogane e dei Monopoli*, C-207/17 (dále jen „rozsudek ve věci Rotho Blaas“). Uvedl, že neodhalil nic, čím by mohla být dotčena platnost nařízení č. 91/2009, prováděcího nařízení Rady (EU) č. 924/2012 ze dne 4. října 2012 a prováděcího nařízení Komise (EU) č. 2015/519 ze dne 26. března 2015. Rozhodnutí orgánu pro řešení sporů, jímž byla přijata zpráva odvolacího orgánu, z níž vyplývá nesoulad postupu vedoucího k zavedení konečného antidumpingového cla s antidumpingovou dohodou a tedy i s čl. VI GATT, je z hlediska platnosti nařízení č. 91/2009, resp. konečného antidumpingového cla, irelevantní (v podrobnostech srov. odstavce 44 až 51 rozsudku ve věci Rotho Blaas). Z tohoto závěru plyne, že ani zrušení konečného antidumpingového cla nařízením č. 2016/278 nelze vnímat jako důvod jeho neplatnosti.

[22] Soudní dvůr EU implicitně objasnil i pochybnost ohledně souladu nařízení č. 91/2009 se základními nařízeními 1 a 2. Nesoulad stěžovatelka odvozovala ze zprávy odvolacího orgánu; samostatnou kritiku nezávislou na kritice vyjádřené v uvedené zprávě nedoplnila. Soudní dvůr EU nicméně konstatoval, že rozhodnutí orgánu pro řešení sporů, jímž byla zpráva odvolacího orgánu přijata, je z hlediska platnosti nařízení č. 91/2009 irelevantní. V této souvislosti především uvedl, že „[p]*odle judikatury Soudního dvora se tedy za účelem zjištění, zda je unijní akt neslučitelný s tímto doporučením nebo rozhodnutím* (tj. doporučení nebo rozhodnutí orgánu pro řešení sporů – poznámka NSS), *nelze před unijním soudem dovolat doporučení nebo rozhodnutí OŘS* (orgán pro řešení sporů – poznámka NSS), *která konstatují nedodržení pravidel WTO, ani hmotněprávních pravidel vyplývajících z dohod WTO*“ (viz odstavec 46 rozsudku ve věci Rotho Blaas). Jedná se tedy o otázku, která již byla předmětem výkladu Soudního dvora EU (tzv. *acte éclairé*) a nebyl důvod obracet se na něj s předběžnou otázkou znovu (k povinnosti podat žádost o rozhodnutí o předběžné otázce viz rozsudek Soudního dvora EU ze dne 6. 10. 1982 ve věci *Srl Cilfit – v likvidaci – a další v. Ministerstvo zdravotnictví a Lanificio di Gavardo SpA v. Ministerstvo zdravotnictví*, C- 283/81).

[23] Námitka nevědomosti o původu zboží a související nepřiměřenosti výše „sankce“ byla poprvé uplatněna až v kasační stížnosti, byť ji stěžovatelka nepochybně mohla vznést již v řízení před krajským soudem. Z tohoto důvodu je nepřípustná podle § 104 odst. 4 s. ř. s.

[24] Oproti tomu ve srovnání s obsahem žaloby stěžovatelka v kasační stížnosti jen stroze namítala neúplnost a spekulativnost použité zprávy OLAF. Vzhledem k tomu, že krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku podrobně vyložil, proč jsou závěry OLAF dostatečně konkrétní a vypovídající o původu zboží v posuzované věci a vysvětlil, proč jsou zprávy OLAF použitelné jako důkazy, a to i s odkazem na relevantní judikaturu Nejvyššího správního soudu (viz str. 4 až 8 napadeného rozsudku), nejsou její obecné námitky způsobilé odůvodnění krajského soudu zpochybnit. Za těchto okolností považuje kasační soud za dostačující odkázat na zmíněné pasáže rozsudku krajského soudu a na svoji judikaturu vztahující se k problematice zpráv OLAF, zejména na rozsudek ze dne 10. 8. 2011, č. j. 1 Afs 44/2011 - 85. Pro úplnost dodává, že stěžovatelka neuvedla žádné okolnosti, které by mohly zavdávat důvod domnívat se, že přílohy zprávy OLAF byly jakýmkoli způsobem pozměněny. Tuto výtku proto hodnotí jako ryze spekulativní.

IV. Závěr a náklady řízení

[25] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud v souladu s § 110 odst. 1 větou druhou s. ř. s. podanou kasační stížnost zamítl. O věci rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 věty první s. ř. s., podle kterého o kasační stížnosti rozhoduje soud zpravidla bez jednání.

[26] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 větu první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterých, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatelka v soudním řízení úspěch neměla, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti v řízení o kasační stížnosti nevznikly. Z uvedených důvodů soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. listopadu 2018

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu